

Sygn. akt *XVII AmE 344/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodnicząca – **sędzia Sądu Okręgowego Ewa Malinowska**

Protokolant – stażysta Joanna Nande

po rozpoznaniu 5 listopada 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Drukarni (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 6 czerwca 2017 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie 2 w ten sposób, że obniża wysokość kary pieniężnej nałożonej na Drukarnię (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. do kwoty 186 (sto osiemdziesiąt sześć) złotych;
2. zasądza od pozwanego Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz powoda Drukarni (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. kwotę 837 (osiemset trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt *XVII AmE 344/17*

UZASADNIENIE

Decyzją z 6 czerwca 2017 r. (znak: (...)) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając w oparciu o przepisy art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (dalej: PE) w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła, oraz na podstawie art. 104 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 PE, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej orzekł, że:

- 1) Drukarnia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. w dniach 10 i 12 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego we W. przy ul. (...), naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 PE, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy.
- 2) Za działanie wymienione w punkcie 1 wymierzył ww. przedsiębiorcy karę pieniężną w kwocie 1.422 zł.
(decyzja, k. 4-11).

Odwołanie od tej decyzji wniosła Spółka Drukarnia (...), zaskarżając ją w części, tj. w zakresie wymierzenia kary pieniężnej (punkt 2 decyzji). Wobec decyzji Prezesa URE podniesiono następujące zarzuty:

- 1) naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 56 ust. 6a PE, poprzez uznanie, że w okolicznościach sprawy nie zachodzą przesłanki do odstąpienia od wymierzenia kary z powodu znikomego stopnia szkodliwości czynu, zaprzestania naruszania prawa oraz zrealizowania obowiązku stosowania się do ograniczeń w poborze energii elektrycznej;
- 2) naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 56 ust. 6 PE, poprzez ustalenia wysokości kary pieniężnej w wysokości nieadekwatnej do przesłanek określonych w tym przepisie, tj. stopnia szkodliwości czynu, stopnia zawinienia oraz dotychczasowego zachowania podmiotu.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty powodowa Spółka wniosła o zmianę decyzji w zaskarżonej części poprzez odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej, ew. o zmianę decyzji poprzez zmniejszenie kary pieniężnej do kwoty 355 zł. Nadto, strona wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

(odwołanie, k. 12-15).

Prezes URE, po dokonaniu ponownej analizy akt sprawy oraz zarzutów zawartych w odwołaniu stwierdził, że bark jest podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji. Wobec powyższego organ podtrzymał stanowisko zawarte w decyzji, wnosząc o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie, k. 43-51).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Drukarnia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. dnia 22 sierpnia 2014 r. zawarła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. „Umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji” Nr (...), do obiektu usytuowanego we W. przy ul. (...). Umowę zawarto na czas nieoznaczony. Odbiorca został zakwalifikowany do III grupy przyłączeniowej, moc przyłączeniową obiektu ustalono na 1100 kW, a moc umowną na 760 kW. Według § 3 ust. 2-4 umowy, (...) opracowuje i aktualizuje, zgodnie z zasadami określonymi w Ustawie oraz (...), „Plan wprowadzania ograniczeń”, a w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej klient zobowiązany jest ograniczyć pobór mocy, zgodnie z tym planem. (...) zobowiązuje się do uwzględnienia przy tworzeniu ww. „Planu (...)” mocy bezpiecznej wymaganej dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej, określonej w Załączniku nr 2 do umowy.

dowód: okoliczności bezsporne; „Umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji” Nr (...) z załącznikami, k. 38-44 akt admin.

Pismem z 30 lipca 2014 r. operator systemu dystrybucyjnego (...) S.A. Oddział we W. (...) zawiadomił powoda, że jego obiekt zlokalizowany we W. przy ul. (...), podlega planowi ograniczeń w poborze energii elektrycznej, obowiązującemu od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. oraz przedstawił przedsiębiorcy dopuszczalne poziomy poboru mocy w razie wprowadzenia takich ograniczeń. W planie tym określono dopuszczalny pobór mocy elektrycznej według stopnia zasilania w MW dla ww. obiektu, przy czym stopień zasilania 20 (tj. moc bezpieczną) ustalono na 0,120 MW. Dopuszczalny pobór mocy w pozostałych stopniach zasilania wynosił natomiast: dla 11 stopnia – 0,760 MW, dla 12 stopnia – 0,688 MW, dla 13 stopnia – 0,760 MW, dla 14 stopnia – 0,544 MW, dla 15 stopnia – 0,472 MW, dla 16 stopnia – 0,400 MW, dla 17 stopnia – 0,328 MW, dla 18 stopnia – 0,256 MW, dla 19 stopnia – 0,184 MW.

Do planu ograniczeń poboru mocy, obowiązującego w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r., powód nie zgłosił uwag.

dowód: okoliczności bezsporne; pismo (...) S.A. z 30.07.2014 r., k. 51 akt admin.

(...) S.A. z siedzibą w K. (dalej: (...)), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z niej ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d PE i wprowadziły - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE - od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r., działając w oparciu o art. 11c ust. 3 PE, (...) zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 PE, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW.

Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, były ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie(...)o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾ oraz na stronach internetowych operatorów.

dowód: fakty powszechnie znane, bezsporne.

Drukarnia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. nie dostosowała się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym we W. przy ul. (...) w dniach 10 i 12 sierpnia 2015 r. Dnia 10 sierpnia 2015 r. wartość przekroczenia wyniosła łącznie 0,4120771 MW w godzinie, a 12 sierpnia 2015 r. łącznie 0,0620314 MW w godzinie.

dowód: okoliczności bezsporne; Załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego – „Pobór mocy i ustalony poziom ograniczeń Odbiorcy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. w punkcie poboru: (...) W., (...), ul. (...)”, k. 3-4 akt admin.

W roku 2016 Drukarnia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. uzyskała przychód w wysokości (...)zł i odnotowała zysk z działalności gospodarczej w wysokości (...) zł, nie odnotowując jednocześnie straty.

dowód: okoliczności bezsporne; rachunek zysków i strat sporządzony za okres 2016, k. 62 akt admin.

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego i sądowego, jak i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebranym w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało uwzględnieniu w zakresie, w jakim zmierzało do obniżenia wysokości kary pieniężnej, nałożonej na powodową Spółkę.

Stan faktyczny niniejszej sprawy nie był sporny między stronami, a decyzja Prezesa URE z 6 czerwca 2017 r. została zaskarżona przez powoda jedynie w części odnoszącej się do kary pieniężnej. Oznacza to, że w punkcie 1 decyzja ta stała się prawomocna.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 PE, w przypadku zagrożenia:

- 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo - energetycznym,
- 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
- 3) bezpieczeństwa osób,
- 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych

- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na:

- 1) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej;
- 2) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła (art. 11 ust. 3 PE).

Według art. 11 ust. 7 PE, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki), w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.

W myśl art. 11c ust. 2 PE, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Natomiast zgodnie z art. 11c ust. 3 PE, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki) oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7.

W art. 11d ust. 3 PE przewidziano z kolei, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostawach i poborze energii elektrycznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Zgodnie z § 5 pkt 1 rozporządzenia, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła dotyczą każdego z odbiorców energii elektrycznej - dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach ustalona została powyżej 300 kW i którzy nie podlegają ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia. Zaś w świetle tego ostatniego przepisu, ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została poniżej 300 kW oraz:

- 1) szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego;
- 2) obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym;
- 3) porty lotnicze;
- 4) obiekty międzynarodowej komunikacji kolejowej;
- 5) obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych;
- 6) obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

Stosownie do § 8 ust. 1 i 2 i 6 rozporządzenia, wielkości określające poziomy wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez ograniczenie poboru mocy ujęte są w planach wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które podlegają corocznej aktualizacji. Plan taki opracowywany jest przez operatorów systemów przesyłowych uzgadnianych z Prezesem URE na podstawie planów wprowadzania ograniczeń opracowywanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Zaś na mocy § 10 rozporządzenia, umowy zawarte przez przedsiębiorstwa energetyczne z odbiorcami zawierają maksymalne ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ujęte w planach ograniczeń i określają sposób powiadamiania o obowiązujących stopniach zasilania.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w § 11 i § 12 określa sposób informowania odbiorców z planami ograniczeń i ograniczeniami w poborze energii elektrycznej. I tak, według pierwszego z wymienionych przepisów, operatorzy oraz przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło zapoznają odbiorców z planami ograniczeń przez ogłoszenia zamieszczane w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości lub w formie elektronicznej na swojej stronie internetowej albo w formie ustalonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, co najmniej na 30 dni przed dniem obowiązywania ograniczeń. Natomiast zgodnie z § 12:

1. Ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania.
2. Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie(...) o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾ oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach.
3. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

4. Powiadomienia, o których mowa w ust. 3, są dla odbiorcy obowiązujące w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w komunikatach radiowych.

Odnosząc powyższe unormowania prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy stwierdzić należy, że okolicznością niekwestionowaną jest, że powód jest odbiorcą energii elektrycznej, którego dotyczą ograniczenia w poborze mocy i jednocześnie nie mają do niego zastosowania wyłączenia z § 6 rozporządzenia. Powód był zatem zobowiązany zastosować się zarówno do ograniczeń wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego (tj. (...)) w dniu 10 i 11 sierpnia 2015 r., jak i do ograniczeń wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

W rozpatrywanej sprawie poza sporem jest, że Drukarnia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. nie dostosowała się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w obiekcie zlokalizowanym we W. przy ul. (...). Dnia 10 sierpnia 2015 r. wartość przekroczenia wyniosła łącznie 0,4120771 MW w godzinie (ograniczenia wprowadzone przez Operatora Systemu Przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE), a 12 sierpnia 2015 r. łącznie 0,0620314 MW w godzinie (ograniczenia wprowadzone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r.). Łącznie przekroczenia poboru energii w danym okresie wyniosły 0,4741085 MW w godzinie.

Kwestia dopuszczania się przez stronę powodową wymienionych naruszeń jest niewątpliwa i niesporna, rozstrzygnięcia wymagało natomiast, czy istnieje podstawa prawna do nałożenia na powoda sankcji za niezastosowanie się do wskazanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej.

Na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, Prezes URE jest uprawniony do nałożenia kary pieniężnej na podmiot, który nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Należy zauważyć, że ustawodawca przewidział sankcję nie ogólnie za każdy przypadek niezastosowania się do tego rodzaju ograniczeń, lecz tylko za niezastosowanie się do ściśle określonych, konkretnych ograniczeń, tj. wprowadzonych w oparciu o art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 PE.

Przepis art. 11 PE dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Oznacza to, że oparcie zaskarżonej decyzji na tej podstawie prawnej było prawidłowe, skoro powodowi zarzucono, między innymi, niezastosowanie się 12 sierpnia 2015 r. do ograniczeń wprowadzonych przez Radę Ministrów.

Jeśli chodzi o art. 11c ust. 3 PE - który nie został wprawdzie przywołany jako podstawa prawna decyzji kwestionowanej w niniejszej sprawie - to przepis ten nie stanowi samoistnej podstawy do wprowadzenia ograniczeń. Dotyczy on bowiem obowiązków informacyjnych operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w związku z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a także obowiązku zgłoszenia konieczności wprowadzenia ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7, tj. w trybie rozporządzenia Rady Ministrów. Natomiast sankcja za niedopełnienie przez operatora wskazanych obowiązków została przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 1c PE. Tym samym, zdaniem Sądu, odesłanie w art. 56 ust. 3a PE do przepisu art. 11c ust. 3 PE jest puste i mamy tutaj do czynienia z ewidentnym błędem ustawodawcy. Natomiast z całą pewnością przepis ten nie daje podstaw do nałożenia na jakikolwiek podmiot, jakichkolwiek ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Pozwany oparł zaskarżoną decyzję także na art. 11d ust. 3 PE, co zdaniem Sądu, było bezpodstawne. Wbrew twierdzeniom organu, przepis ten nie stanowi rozwinięcia uprawnień OSP wskazanych w art. 11c ust. 2 PE, określając sposób realizacji wprowadzonych ograniczeń. Norma ta dotyczy bowiem możliwości ograniczenia przez operatorów systemu elektroenergetycznego, a nie OSP, świadczonej przez nich usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw.

Jedynie na marginesie należy odnotować, że zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 19 PE, sankcją zagrożone jest również, między innymi, nie przestrzeganie poleceń OSP, o których mowa w art. 11d ust. 1 i 2, przy czym w niniejszej sprawie ta sytuacja nie miała miejsca.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdza, że przepisy art. 11c ust. 3 PE oraz art. 11d ust. 3 PE nie stanowią samoistnej podstawy prawnej wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w trybie polecenia OSP. Podstawę taką stanowi przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, nie uwzględniony wszakże w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a PE. Oznacza to, że odesłanie zawarte w danym zakresie w ostatnim z wymienionych przepisów, przyznającym Prezesowi URE kompetencję do wymierzenia kary pieniężnej, jest błędne. Tym samym, nałożenie tej kary w przypadku niezastosowania się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, wymagałoby zastosowania przez organ wykładni rozszerzającej art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, co zdaniem Sądu, należy uznać za niedopuszczalne. Kary pieniężne, wymierzane na podstawie ustawy Prawo energetyczne, stanowią rodzaj sankcji administracyjnokarnej. Przepisy o charakterze administracyjnokarnym, przewidujące kary pieniężne za określone naruszenia, winny zaś być stosowane przez organy administracji publicznej w sposób ścisły i precyzyjny, tzn. dokładnie odpowiadający normie prawnej bez stosowania wykładni rozszerzającej, analogii, czy domniemań (tak trafnie M. Sachajko [w:] red. M. Swora, Z. Muras, Prawo energetyczne, tom II, Komentarz do art. 12-72, Warszawa 2016, s. 883). W tym kontekście, konstrukcja przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE budzi istotne zastrzeżenia w zakresie spełniania zasady określoności czynów zabronionych pod groźbą kary (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Zasada ta w demokratycznym państwie prawnym stanowi jeden z filarów ochrony karnoprawnej, która zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, winna być stosowana także w przypadku odpowiedzialności za delikty administracyjne, w tym także te, które zostały unormowane w ustawie Prawo energetyczne. Ustawowe formułowanie przepisów o charakterze represyjnym musi w pełni odpowiadać zasadzie określoności, co oznacza, że ustawa musi w sposób kompletny, jasny, jednoznaczny i precyzyjny definiować wszelkie znamiona czynów zagrożonych karą. Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za swój, pogląd Naczelnego Sądu Administracyjnego, wyrażony w uzasadnieniu wyroku z 1 czerwca 2004 r. w sprawie o sygn. akt GSK 30/04, zgodnie z którym przy egzekwowaniu obowiązku, kształtowanego normą prawa administracyjnego materialnego, za którego naruszenie przewidziana jest administracyjna kara pieniężna, muszą być zachowane bezwzględnie zasady interpretacji i stosowania norm o charakterze restrykcyjnym ukształtowane w dziedzinie prawa karnego, zwłaszcza zasada prymatu wykładni językowej przed innymi rodzajami wykładni (System Informacji Prawnej LEX nr 799784). W ocenie Sądu Okręgowego, nie budzi wątpliwości, że w odniesieniu do przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, powyższe kryteria, w tym wymóg kompletności i jednoznaczności w formułowaniu przez ustawodawcę przesłanek normatywnych kary pieniężnej, nie został spełniony.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku podstawy prawnej do nałożenia kary pieniężnej za niezastosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, konieczne było uchylenie kary wymierzonej powodowi za niezastosowanie się do ograniczeń w dniu 10 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w pełni podziela natomiast ocenę Prezesa URE, co do zasadności orzeczenia wobec powodowej Spółki (...) kary pieniężnej, w odniesieniu do naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń, wynikającego z art. 11 PE (ograniczenia wprowadzone w drodze rozporządzenia Rady Ministrów). W ocenie Sądu, wbrew zarzutom odwołania, brak było w danym przypadku podstaw do zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary, o której mowa w art. 56 ust. 6a PE. Zgodnie z tym przepisem, Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszenia prawa lub zrealizował obowiązek. Istotne jest przy tym, że obie ww. przesłanki muszą zostać spełnione łącznie. W ocenie Sądu, w analizowanym przypadku pozwany trafnie przyjął, że stopień szkodliwości czynu zarzuconego odbiorcy energii jest znaczny z uwagi na wpływ tego czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ponadto, skoro kara została wymierzona za przekroczenie poboru mocy konkretnym dniem wskazanym w zaskarżonej decyzji – tj. 12 sierpnia 2015 r., to nie jest możliwe przyjęcie, że powód zrealizował obowiązek lub zaprzestał naruszenia, bowiem w tym właśnie dniu miał miejsce stan, w którym powód nie zastosował się do wprowadzonych ograniczeń związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej.

Zgodnie z art. 56 ust. 3 PE, wysokość kary pieniężnej, o której mowa między innymi w ust. 1 pkt 3a, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast w myśl art. 56 ust. 6 PE, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

Co do stopnia szkodliwości czynu, to jak już wskazano powyżej, Sąd podziela stanowisko prezesa URE, że należy ją uznać za znaczną z uwagi na to, że ograniczenia w poborze mocy są wprowadzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju i ich nieprzestrzeganie może rodzić poważne skutki dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ograniczenia takie zostały wprowadzone w związku z wyjątkowo wysokimi temperaturami i obniżeniem stanu wód w zbiornikach wodnych i rzekach, a zatem nawet niewielkie przekroczenia poboru mocy mogły wywołać blackout. Dlatego tak istotne ze względów bezpieczeństwa było przestrzeganie ograniczeń wprowadzonych w sierpniu 2015 r. I nawet jeśli przekroczenia w poborze mocy przez niektóre podmioty nie były wysokie, to biorąc pod uwagę niezastosowanie się do wprowadzonych ograniczeń przez znaczną liczbę odbiorców, kumulacja takich zachowań stanowiła realne zagrożenie dla tego bezpieczeństwa. Powód jest zaś profesjonalistą, a zatem dotyczą go podwyższone reguły staranności i zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości, zdolności przewidywania, jak również znajomości obowiązujących przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z niego dla wykonywanej działalności gospodarczej. Powód powinien zatem w taki sposób prowadzić działalność gospodarczą, aby nie naruszać przepisów prawa. Podejmując zaś decyzję o przekroczeniu dopuszczalnego poboru mocy, przedsiębiorca musi liczyć się z koniecznością zapłaty kary pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE.

Oceniając stopień zawinienia powoda, organ trafnie uwzględnił podjęte przez przedsiębiorcę działania mające na celu jak najszybsze dostosowanie się do wprowadzonych ograniczeń. Nie można natomiast uznać za okoliczność łagodzącą wcześniejsze prawidłowe wykonywanie obowiązków związanych z wprowadzaniem ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, z uwagi na to, że sytuacja taka nie miała wcześniej miejsca pod rządami obecnie obowiązujących przepisów.

W rezultacie, wysokość kary orzeczonej w punkcie 2 sentencji zaskarżonej decyzji została obniżona do kwoty 186 (0,0620314 MW x 3000) zł, bowiem sąd nie miał zastrzeżeń do metodologii przyjętej przez pozwanego przy ustalaniu wysokości kary. Kara ta niewątpliwie leży w zakresie możliwości finansowych powoda.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto, zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że skoro uwzględniono ewentualny wniosek powoda o zmniejszenie wysokości orzeczonej kary pieniężnej, to pozwany Prezes URE - jako przegrywający sprawę – zobowiązany jest do zwrotu powodowi kosztów procesu, na które złożyły się: opłata od odwołania w wysokości 100 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł, ustalone w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa.

SSO Ewa Malinowska